Az anyagilag kiegyensúlyozott nyugdíjaskorért már fiatalon tenni kellene

Nem ajánlott lemondani a magánnyugdíjról

Romániában 2008 óta működik hárompillérű nyugdíjrendszer, ám a bevezetését követő átfogó népszerűsítési kampány után egyre kevesebbet beszéltek az ezzel kapcsolatos tudnivalókról.

Ezért azok a huszonéves fiatalok, akik pár éve álltak munkába, jó eséllyel nem is tudnak arról, hogy magánnyugdíjalappal rendelkeznek, illetve arról sem, hogy ez pontosan mit is fog jelenteni nyugdíjas korukban. A kötelező magánnyugdíjjal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról Szász Lenkével, az egyik országos magánnyugdíjpénztár csíkszeredai kirendeltségének munkatársával beszélgettünk.

A három pillér

A kötelező magánnyugdíjról a több éves csend után tavaly kezdtek el ismét beszélni, amikor a kormány azt fontolgatta, hogy teljesen megszünteti. Ezt a lehetőséget aztán elvetették, jelenleg pedig arról az elképzelésről tárgyalnak, hogy opcionálissá tegyék a második pillért, vagyis az adófizetők választhatnának, hogy fizetik a kötelező magánnyugdíj-hozzájárulást, vagy a teljes összeget az államkasszába folyósítják. A további részletek előtt azonban érdemes tisztázni, mit is jelent a három pillér. Az elsőt az állami nyugdíjrendszer képezi, a magánbiztosítók által kezelt második pillért az állami nyugdíjként befizetett járulék egy részéből töltik fel úgy, hogy az állam átutalja a magánbiztosítóknak a biztosított személyt megillető járulékhányadot, a harmadik pedig az önkéntes alapon vállalt és befizetett magánnyugdíj. „A magánnyugdíjalapok 2008-as bevezetésekor a kormány azt tervezte, hogy a kezdeti 2 százalékos kötelező hozzájárulások mértékét minden évben 0,5 százalékponttal növeli, így már 2016-ban el kellett volna érni a 6 százalékos kitűzött célt. Ez nem történt meg, hiszen csupán 5,1 százalékig jutottak el, tavaly pedig újabb visszalépés történt: az 5,1 százalékról 3,75 százalékra csökkentették a második pillérbe befolyó hozzájárulás mértékét. Bár így kevesebb összeg kerül havonta az évek óta gyarapodó magánnyugdíj alapokba, mégis jó figyelemmel követni alakulását, hiszen a három pillér közül ez a legbiztosabb, ezt senki nem veheti el a kedvezményezettől, illetve ez a legátláthatóbb a három közül” – emelte ki a szakember. Azok az alkalmazottak, akik nem tudják, melyik magánnyugdíjpénztárhoz tartoznak, felvilágosítást kérhetnek ezzel kapcsolatosan a https://asfromania.ro/scr/petitiiFP internetes oldalon. Itt a nevüket, személyi és telefonszámukat, illetve e-mail-címüket kell megadniuk, ezt követen pedig legtöbb tíz napon belül felveszi velük a kapcsolatot az a szolgáltató, amelyhez tartoznak. A magánnyugdíjpénztáraknak egyébként kötelességük évente levélben értesíteni ügyfeleiket arról, mennyi pénz gyűlt össze a számlájukon.

INFOGRAFIKA: TÓTH SZILÁRD

Romániában 2008 óta működik hárompillérű nyugdíjrendszer

Magántulajdonnak számít

A kötelező magánnyugdíj bevezetésekor a 35–45 év közöttiek eldönthették, hogy szeretnének-e élni a lehetőséggel, a 35 év alatti munkavállalóknak kötelező volt, azok pedig, akik 2008 után álltak munkába, automatikusan bekerülnek a rendszerbe. „Az előírások szerint az alkalmazástól számított első három hónapban választaniuk kell egy magánnyugdíjpénztárt, amely a kötelező magánnyugdíjukat kezeli. Ha ezt elmulasztják, véletlenszerűen besorolják a friss alkalmazottakat valamelyik szolgáltatóhoz. Ez gyakran megtörténik, mivel sokan nem tudnak a lehetőségről, szerintem tizenkettedik osztály végén tartani kellene erről egy ismertetőt a végzősöknek. A rendszer egyébként úgy működik, hogy a bruttó fizetés bizonyos százaléka megy az állami nyugdíjalapba, ebből pedig 3,75 százalék kerül abba a kötelező magánnyugdíjalapba, amit az alkalmazott választott vagy a választás elmulasztása esetében véletlenszerűen kapott. Ez a rész magántulajdon, a többi pedig az államkasszába folyik be, ebből fizetik ki a mostani nyugdíjasok havi nyugdíját. Mivel a magánnyugdíjala pokban összegyűlt összeg magántulajdonnak számít, fontos tudni, hogy az említett összeg öröklődik: ez azt jelenti, hogy az a pénz vagy az enyém, vagy a családomé lesz. Ha aktív korban veszti életét a munkavállaló, akkor is megörökli a családja, az örökös pedig kiveheti ezt az összeget, vagy dönthet úgy is, hogy hozzácsatolja a saját számlájához” – sorolta a tudnivalókat Szász Lenke. Kitért arra is, hogy a kedvezményezettek pontosan miként kapják majd kézhez nyugdíjaskorukban a magánnyugdíjalapokon összegyűlt összeget, egyelőre nem tudni. „Annyi biztos, hogy valamilyen formában hozzácsatolják az állami nyugdíjhoz, a gyakorlatban azonban még nem láttuk működni a rendszert, hiszen a 2008-as bevezetésekor legtöbb 45 éves volt az, aki megcsinálhatta, az a generáció pedig még nem ment nyugdíjba. Körülbelül öt év múlva derül ki, hogy konkrétan hogyan működik” – húzta alá a szakember.

Bizonytalanság, kiszámíthatatlanság

Szász Lenke szerint azért tekinthető a kötelező magánnyugdíj a legbiztosabb pontnak a három pillér közül, mert ez magántulajdon, erre valóban lehet számítani. Az állami nyugdíj ezzel szemben az éppen aktuális politikai döntéseken múlik, és könnyen megtörténhet, hogy évek múlva a nyugdíjpont értéke jóval alacsonyabb lesz. Emellett az állami nyugdíjrendszer helyzete egyre kilátástalanabb az alkalmazottak és a nyugdíjasok száma közötti eltolódás miatt. A problémát súlyosbítja, hogy hamarosan nyugállományba vonul a „dekrétumgyerekeknek” nevezett korosztály nemzedéke. Arról a generációról van szó, amely a Ceaușescu-diktatúra alatt a népszaporulat felgyorsítása érdekében, az abortusz betiltásáról 1966-ban hozott rendelet utáni három évben született, és amelynek 1,8 millió tagja 2030-ban kezdi a nyugdíjba vonulást. Ekkor a foglalkoztatottak mintegy harmadának eltűnésével jelentősen megfordul a hatmillió aktív dolgozó és 5,3 millió nyugdíjas jelenlegi aránya. Az első pillér körülötti bizonytalanság mellett a harmadik, tehát az önkéntesen befizetett magánnyugdíjnak is vannak szépséghibái. „Bár azt 60 éves kor után ki lehet venni, ehhez három alapfeltételnek kell eleget tenni: legkevesebb 90 hozzájárulás kell szerepeljen, a számla értéke elég kell legyen a minimális nyugdíjra, és a kedvezményezett be kell töltse a 60. életévét. A probléma az, hogy az állam 2008 óta még ma sem határozta meg, mi az a minimális nyugdíj. Nem tudjuk, hogy ez a fogalom mit takar, így pedig nem lehet teljesíteni a három feltételt. A másik szépséghiba, hogy az önkéntes magánnyugdíj aktív korban adómentes, nyugdíjas korban azonban adót kell fizetni utána” – hívta fel a figyelmet.

> ...akik nem tudják, melyik magánnyugdíjpénztárhoz tartoznak, felvilágosítást kérhetnek ezzel kapcsolatosan a https://asfromania.ro/scr/petitiiFP internetes oldalon.

Érdemes előre tervezni

Az elmúlt időszakban tárgyalt híresztelésekkel kapcsolatosan a szakember kiemelte, amennyiben valóban lehetőséget adnak a munkavállalóknak arra, hogy válasszanak az első és a második pillér között, mindenkit arra biztat, hogy utóbbiról semmiképp se mondjanak le. „Gyűjtsenek tovább idősebb korukra a magánbiztosítóknál, de emellett más lehetőségeket is vegyenek figyelembe. Annak, aki egész életében önfenntartó volt, hatalmas csapás, ha időskorában az alacsony nyugdíja miatt nem tudja eltartani magát, esetleg a gyerekei segítségére szorul. A nyugdíjrendszer kiszámíthatatlansága miatt erre minden esély megvan, és ha a fiatalok nem terveznek előre, nem gondolnak már most a nyugdíjas éveikre, rájuk is ez várhat. Alternatívákat kell keresni, érdemes elgondolkodni azon, mit tehetnek most annak érdekében, hogy a nyugdíjas éveikben nyugodtan tudjanak élni. Érdemes időt szánni arra, hogy leüljenek egy szakértővel, és megvizsgálják, milyen lehetőségeik vannak. Fontos az is, hogy ha valaki úgy dönt, nyit egy számlát, amelyre lehetőségei szerint havonta betesz egy kisebb-nagyobb összeget, olyan számlát válasszon, amelyhez nem lehet ingyenesen hozzányúlni. Abból ugyanis, amihez könnyen hozzá lehet férni, tapasztalataim szerint elég nagy valószínűséggel nem lesz nyugdíj. Az ember nagyon könnyen elcsábul, és ha térítésmentesen juthat hozzá a félretett pénzhez, meg is teszi. Létezik olyan lehetőség, hogy egy bizonyos időre kössenek szerződést, és ha azelőtt akarnak hozzáférni, annak megvan az ára, ami esetenként elég magas ahhoz, hogy meggondolja az illető, érdemes-e felborítani a szerződést mondjuk egy új mobiltelefon vásárlása céljából”– zárta a beszélgetést Szász Lenke.

ISZLAI KATALIN